

24. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston toimintakertomus v:lta 1949 oli seuraavan sisältöinen:

Kansanhuoltolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Helsingin kaupungin kansanhuoltolautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna kaupunginvaltuuston valitsemina toimitusjohtaja F. J. Laakso puheenjohtajana, kauppaneuvos V. Mattinen varapuheenjohtajana sekä jäseninä kaupungineläinlääkäri O. W. Ehrström, talousneuvos J. Heitto, valistussihteeri A. L. Laurikainen, toimitusjohtaja A. W. Liukkonen, sihteeri A. H. K. Rytövuori, toimitsija L. P. Saaresto, pankinjohtaja A. O. Stenvall, tarkastaja S. A. Winter ja johtaja J. V. Vuortama.

Kansanhuoltolautakunnan valitsemaan keskusjaostoon, jonka puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana olivat itseoikeutettuina lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, kuuluivat varsinaisina jäseninä lautakunnan jäsenet Heitto, Liukkonen, Rytövuori, Stenvall ja Winter sekä varajäseninä Ehrström, Laurikainen, Saaresto ja Vuortama.

Kaupunginhallituksen edustajana oli apulaiskaupunginjohtaja E. von Frenckell.

Kokoukset ym. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 16 kertaa ja pöytäkirjojen pykälämäärä oli 172. Keskusjaosto kokoontui 9 kertaa; pöytäkirjojen pykälämäärä oli 48.

Lautakunnan ja keskusjaoston sihteerinä toimi varatuomari E. U. Louhio.

Päätökset. Kansanhuoltolautakunta teki lopulliset päätökset, jotka koskivat keskusjaoston asettamista¹⁾; henkilökunnan supistamista²⁾; lautakunnan kokousaikoja³⁾; pöytäkirjojen esilläpitoa⁴⁾; toimistoapulaiselle A. Rosnellille maksettavaa korvausta laitos- ja ravintolaosaston osastonjohtajan viran hoitamisesta⁵⁾; laitos- ja ravintolaosaston yhdistämistä tukku- ja vähittäiskauppaosastoon huhtikuun 1 p:stä 1949 lukien⁶⁾; lautakunnan v:n 1948 toimintakertomuksen hyväksymistä⁷⁾; pastöroinnista johtuvaa maidon hinnan korottamista⁸⁾; Malmin ostokorttikanslian lakkauttamista toukokuun 31 p:stä lukien⁹⁾; ostokorttijakeluissa liitosalueella noudatettavia periaatteita⁹⁾; polttoainepäällikön ja hänen varamiehensä viran sekä kuljetus- ja polttoaineosaston lakkauttamista kesäkuun 1 p:stä 1949 lukien¹⁰⁾; määrärahan varaamista henkilökunnan palkkaamiseksi Helsingin kaupungissa olevien polttopuuvarastojen inventointia varten¹¹⁾; vaatetusosaston lakkauttamista heinäkuun 1 p:stä 1949 lukien¹²⁾; vaatturiliikkeen hinnoitteluryhmän määräämistä¹³⁾; kamreeri P. Vartiaisen oikeutta sivutoimen pitämiseen¹⁴⁾; viljatuotekuponkien laskennasta johtuvien irtisanomisien peruutuksia¹⁵⁾; syyteilmoituksia¹⁶⁾; lautakunnan kymmenvuotisjuhlallisuuksia¹⁷⁾; kansanhuollonjohtajalle maksettavaa korvausta apulaiskansanhuollonjohtajan viran hoidosta¹⁸⁾; siivoustyövoiman supistamista¹⁹⁾; kau-

¹⁾ Kansanh. lk. 11 p. tammik. 2 §. — ²⁾ S:n 11 p. tammik. 6 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 15 p. helmik. 22 §. — ⁵⁾ S:n 15 p. maalisk. 39 §. — ⁶⁾ S:n 29 p. maalisk. 52 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. maalisk. 53 §. — ⁸⁾ S:n 29 p. maalisk. 54 §. — ⁹⁾ S:n 26 p. huhtik. 62 §. — ¹⁰⁾ S:n 26 p. huhtik. 63 ja 64 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. toukok. 76 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. toukok. 78 §. — ¹³⁾ S:n 21 p. kesäk. 92 §. — ¹⁴⁾ S:n 13 p. syysk. 105 §. — ¹⁵⁾ S:n 13 p. syysk. 107 §. — ¹⁶⁾ S:n 4 p. lokak. 119 §. — ¹⁷⁾ S:n 4 p. lokak. 122 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 131 §. — ¹⁹⁾ S:n 29 p. marrask. 143 § ja 13 p. jouluk. 157 §.

punginvaltuuston päätöksen mukaista palkkaluokkien korottamista ¹⁾; arkiston kunnostamiseksi anotun määrärahan peruuttamista ²⁾; lähetti T. Kaivolan irtisanomisen peruuttamista ³⁾; ja kirjaaja Niinisen sairauslomaa ⁴⁾. Lisäksi tehtiin päätöksiä, jotka koskivat kansanhuoltotoimiston henkilökunnan supistamista ⁵⁾ sekä eräitä määräraha-anomuksia ⁶⁾.

Keskusjaoston tekemät lopulliset päätökset koskivat virkanimityksiä ja virkaeroja ⁷⁾, irtisanomisia ⁸⁾, vaatturiliikkeen hinnoitteluryhmän määräämistä ⁹⁾, kirjallisia varoituksia ¹⁰⁾ ja syyte ilmoituksia ¹¹⁾.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle lautakunta teki esitykset, jotka koskivat: ostokorttien jakeluun palkattavan ylimääräisen henkilökunnan tuntipalkkoja ¹²⁾; R. Marnon perikunnalle tulevaa maksuoroitusta ¹³⁾; v:n 1950 talousarvioehdotusta ¹⁴⁾; ja Erottajan kalliosuojassa olevan tarpeettoman kaluston rahaksimuuttamista ¹⁵⁾.

Palkkalautakunnalle tehtiin esitys kansanhuollonjohtajalle maksettavasta viransijaisuuspalkkiosta apulaiskansanhuollonjohtajan viran hoitamisesta ¹⁶⁾.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat kansanhuollonjohtajan virkaa hakeneita henkilöitä ¹⁷⁾; A. Toivarin eläkeanomusta ¹⁸⁾; A. Alinin eläkeanomusta ¹⁹⁾; ja luovutettavien huonetilojen korjauskustannuksia ²⁰⁾.

Palkkalautakunnalle annettiin eläkeanomuksia koskevia lausuntoja ²¹⁾ (ja sen ratkais tavaksi alistettiin Oulunkylän kanslian korttivaraston v:n 1947 yleisessä ostokorttien jaossa vartiomiehenä toimineiden poliisien sunnuntaityökorvausta koskeva anomus ²²⁾).

Kansanhuoltoministeriölle tehtiin kysely, joka koski ministeriön tehtävien mahdollista siirtämistä kansanhuoltotoimistolle ²³⁾.

Keskusjaosto antoi kansanhuoltoministeriölle lausunnot, jotka koskivat: vaatturiliikkeen ²⁴⁾ ja ravitsemusliikkeiden ²⁵⁾ hinnoitteluryhmiä.

Kirjeenvaihto. Lautakunnan ja kansanhuoltotoimiston kirjaamoon saapui kertomusvuoden aikana 13 759 kirjelmää ja siltä lähetettiin 17 107 kirjelmää.

Kansanhuoltotoimisto

Kansanhuoltotoimiston henkilökunta. V:n 1949 talousarvioon oli varattu palkkamäärärahoja 218 virkailijan palkkaamiseksi vastaavan määrän ollessa v. 1947 342 ja v. 1948 271, joten vähennys edelliseen vuoteen verraten oli 53 eli 19,3 %. Tammikuun 1 p:nä 1949 oli viranhaltijoita 197, joista vuoden kuluessa 2 viranhaltijaa kuoli, 41 erosi omasta pyynnöstään ja 128 sanottiin irti työmäärän vähentymisen vuoksi, joten viranhaltijoiden lukumäärä, 2 uutta viranhaltijaa huomioon ottaen, kertomusvuoden lopussa oli 28. Henkilökunnan vähennys prosentteissa oli 85,8.

V. 1949 oli työpäivien lukumäärä palveluksessa olevien viranhaltijoiden lukumäärän mukaan 32 229. Sairaustapausten ja äitiyslomien johdosta menetettiin yhteensä 1 003 työpäivää eli 3,1 % työpäivien kokonaismäärästä. Edellisenä vuonna oli vastaava prosenttiluku 4.

Kansanhuollonjohtajana ja toimistopäällikkönä toimi helmikuun 1 p:nä 1949 saakka varatuomari E. K. Uski ja hänen omasta pyynnöstään saatua eron virastaan, sanotusta päivästä lähtien kenraalimajuri V. V. Svanström, joka sitä ennen oli ollut apulaiskansan-

¹⁾ Kansanh. lk. 29 p. marrask. 146 §. — ²⁾ S:n 29 p. jouluk. 164 §. — ³⁾ S:n 29 p. jouluk. 165 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. jouluk. 171 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 6 §, 25 p. tammik. 13 §, 15 p. helmik. 27 §, 1 p. maalisk. 33 §, 15 p. maalisk. 40 § ja 29 p. maalisk. 52 §. — ⁶⁾ S:n 26 p. huhtik. 61 §, 4 p. lokak. 117 § ja 13 p. jouluk. 160 §. — ⁷⁾ Kansanh. lk. keskusj. 11 p. tammik. 5 §, 26 p. huhtik. 34 §, 11 p. tammik. 3 §, 15 p. huhtik. 14 §, 15 p. maalisk. 28 §, 26 p. huhtik. 33 §, 17 p. toukok. 38 §, 31 p. toukok. 41 § ja 26 p. elok. 45 §. — ⁸⁾ S:n 15 p. helmik. 15 §, 1 p. maalisk. 21 §, 17 p. toukok. 39 §, 31 p. toukok. 41 § ja 26 p. elok. 46 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. maalisk. 19 §, 15 p. maalisk. 27 §, ja 17 p. toukok. 37 §. — ¹⁰⁾ S:n 25 p. tammik. 8 §. — ¹¹⁾ S:n 15 p. maalisk. 29 § ja 31 p. toukok. 40 §. — ¹²⁾ Kansanh. lk. 25 p. kesäk. 14 §. — ¹³⁾ S:n 15 p. helmik. 21 §. — ¹⁴⁾ S:n 4 p. lokak. 120 §. — ¹⁵⁾ S:n 29 p. marrask. 141 §. — ¹⁶⁾ S:n 29 p. marrask. 144 §. — ¹⁷⁾ S:n 11 p. tammik. 3 §. — ¹⁸⁾ S:n 8 p. marrask. 132 §. — ¹⁹⁾ S:n 13 p. jouluk. 159 §. — ²⁰⁾ S:n 29 p. jouluk. 170 §. — ²¹⁾ S:n 17 p. toukok. 77 §, 13 p. svysk. 103 ja 104 §, 4 p. lokak. 118 § ja 13 p. jouluk. 158 §. — ²²⁾ S:n 15 p. helmik. 25 §. — ²³⁾ S:n 15 p. helmik. 27 §. — ²⁴⁾ Kansanh. lk. keskusj. 25 p. tammik. 10 §, 26 p. huhtik. 32 § ja 26 p. elok. 47 §. — ²⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 1 ja 2 §, 25 p. tammik. 9 § ja 15 p. helmik. 17 §.

huollonjohtajana. Hänen virkasiirtonsa jälkeen ei apulaiskansanhuollonjohtajan virkaa enää täytetty.

Pyyntöistä saivat virkaeron maatalousosaston osastonjohtaja A. Aalto tammikuun 15 p:stä, vaatetusosaston apulaisosastonjohtaja N. Ahovuori helmikuun 1 p:stä, ravintolaosaston osastonjohtaja S. Ehrnrooth helmikuun 17 p:stä, kuljetus- ja polttoaineosaston osastonjohtaja L. Saloranta kesäkuun 1 p:stä ja saman osaston apulaisosastonjohtaja S. Inberg maaliskuun 1 p:stä lukien.

Virkojen lakkauttamisen johdosta irtisanottiin seuraavat johtavassa asemassa olevat viranhaltijat: Malmin ostokorttikanslian johtaja Hj. Uuraslahti, polttoainepäällikkö H. Willman ja polttoainepäällikön varamies P. Mansner kesäkuun 1 p:stä 1949, vaatetusosaston osastonjohtaja E. Hallaperä ja saman osaston apulaisosastonjohtaja E. Kaukonen heinäkuun 1 p:stä 1949 sekä apulaissihteeri O. Wikström, ostokorttiosaston osastonjohtaja L. Heikkilä, tarkkailuosaston osastonjohtaja P. Honkavaara, saman osaston apulaisosastonjohtaja A. Talasmaa ja tukku- ja vähittäiskauppaosaston apulaisosastonjohtaja G. Melén tammikuun 1 p:stä 1950 lukien.

Huoneistot. Kansanhuoltotoimiston pääosa, kanslia-, tarkkailu-, laskenta-, laitos- ja ravintola-, maatalous-, tukku- ja vähittäiskauppa-, kuljetus- ja polttoaineosastot ja polttoainepäällikön toimisto toimivat Mikonkadun talossa n:o 9. Ostokortti- ja vaatetusosastot sijaitsivat Ritarihuoneella, minkä lisäksi toimistolla oli sivukanslia Malmilla Päätien 6:ssa. Yleiset ostokorttien jakelut, joita kertomusvuonna toimeenpantiin kahdesti, suoritettiin Erottajan kalliosuojassa. Toimiston nopean supistamisen takia luovutettiin Mikonkadun 9:stä helmikuun 16 p:nä 9 huonetta eli yhteensä 173 m², toukokuun 31 p:nä Ritarihuoneella ollut huoneisto kokonaisuudessaan, Mikonkadun 9:stä heinäkuun 1 p:nä 4 huonetta eli 332 m², lokakuun 1 p:nä 9 huonetta eli 243 m² sekä tammikuun 1 p:nä 1950 15 huonetta eli 284 m². Malmin ostokorttikanslian lopettamisen johdosta luovutettiin sanotun kanslian huoneisto kesäkuun 1 p:nä 1949.

Osastojen ja kanslioiden toiminta. *Tarkkailuosasto.* Osaston palveluksessa oli kertomusvuoden alussa osastonjohtaja, apulaisosastonjohtaja ja 21 tarkkailijaa sekä vuoden lopussa molemmat ensiksi mainitut ynnä 6 tarkkailijaa.

Säännöstelyn, etenkin jakelusäännöstelyn, nopean purkautumisen takia, keskittyi osaston toiminnan pääosa hintojen ja maksujen valvontaan.

Syyte ilmoituksia tehtiin rikospoliisille 86 ja lievemmissä säännöstelyrikkomuksissa annettiin 74 kirjallista varoitusta. Samanaikaisesti suurin osa osastolle tehdyistä hinta- ja maksukiskontailmoituksista hoidettiin ilman syytettä tai varoitusta osaston ilmiantojen johdosta tekemien väliintulojen avulla.

Niinikään osaston virkailijat suorittivat kertomusvuoden aikana eräiden muille osastoille jätettyjen epäselvien tilitysten ja muiden asiain selvityksiä ja tarkastuksia.

Maatalousosasto. Tammikuun 1 p:n ja huhtikuun 30 p:n välisenä aikana annettiin maatalousosastolta seuraava määrä ostolupia:

	Tarvikemäärä	Ostoluvat
Appelsiineja kotivoin valmistajille	463 kg	137
Tanskalaisia omenia kotivoin valmistajille	304 »	86
Viljatuotteita koirille	435 »	11
Ihmisravinnoksi kelpaamattomia viljatuotteita kotieläimille	2 000 »	2
Siemenvehnää	216 »	6
Siemenohraa	500 »	1
Typpilannoitteita	7 142 »	5
Kumijalkineita	2 paria	2
Kenkiä ja maataloussaappaita	10 »	10
Päällisnahkaa	43.5 nj	2
	<hr/>	
	Yhteensä	262

Vuodanvalmistuslupia myönnettiin kaikkiaan 5 tarvikemäärän ollessa 28 vuotaa. Tavallisia ostokortteja jaettiin yhteensä 4 943 ja erikoiskortteja 92 eli ostokortteja kaikkiaan 5 035.

Kotieläimiä oli helmikuun 28 p:nä 1949 osaston piirissä seuraavasti: hevosia 677,

nautakarjaa 1 030, josta lehmiä 758, lampaita oli 513, vuohia 77, sikoja 1 333, porsaita 251, kanoja ja kukkoja 6 785, muuta siipikarjaa 123 sekä mehiläisyhteiskuntia 79.

Tukku- ja vähittäiskauppaosasto. V:n 1949 aikana osasto myönsi saippuanostolupia, jotka edustivat seuraavia määriä: teollisuuslaitoksille 19 796 125 kg, elintarvikemyymälöille 1 174 375 kg, pesuloille 8 111 500 kg, saunoille 5 233 500 kg, kampaamoille ja parturiliikkeille 508 250 kg, suutareille 186 250 kg, invalideille 175 000 kg ja muille 86 050 kg eli kaikkiaan 35 271 050 kg. Lisäksi myönnettiin nestesaippuaa teollisuuslaitoksille 4 149 500 l sekä hienosaippuaa eräille tarvitsijoille 34 kpl. Tukku- ja vähittäisliikkeille sekä leipomoille, eineskeittioille ja lasihiomoille myönnettiin tarvikkeita seuraavasti: sokeria 14 252 606 kg, kahvia 131 kg, voita ja margariinia 131 673 kg, laardia 30 094 kg, viljaa 7 138 481 kg, saippuaa 236 kg, suklaajauhetta 180 annosta, omenia 509 kg, rusinoita ja sekahedelmiä 218 kg ja pullokermaa 98 kg.

Ostolupia kirjoitettiin osastolla v:n 1949 aikana yhteensä 15 477.

Maidon tuonti ja kulutus Helsingissä kertomusvuoden aikana litroissa ja vakiomaidoksi muutettuna, paitsi voin ja juuston valmistukseen käytetyn kokomaidon osalta, näkyy seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Saapunut vakiomaitoa, l		Kulutukseen jaettua maitoa, l	Voin	Juuston	Toisille meijereille lähe- tettyä maitoa, l
	Karjanhal- tijoilta	Meijereiltä		valmistukseen	käytettyä maitoa, l	
Tammikuu	8 510 265	2 944 606	6 157 245	2 044 760	4 206	1 892 722
Helmikuu	8 033 372	2 796 433	5 654 876	2 026 299	22 525	1 862 701
Maaliskuu	9 268 130	3 636 116	6 918 890	2 142 486	5 068	2 388 269
Huhtikuu	9 438 785	3 469 926	7 094 498	1 506 408	7 800	2 053 418
Toukokuu	9 543 295	2 951 774	7 414 581	1 696 718	—	2 138 316
Kesäkuu	9 496 223	1 307 919	6 577 775	2 738 234	41 175	1 224 402
Heinäkuu	9 116 229	1 887 200	5 940 738	2 768 448	13 500	1 343 716
Elokuu	9 512 617	1 318 782	6 561 599	2 461 314	17 919	1 411 281
Syyskuu	9 647 513	1 667 528	7 112 985	2 031 606	11 560	1 571 272
Lokakuu	9 449 257	3 272 376	7 257 823	1 460 463	22 100	2 037 692
Marraskuu	9 417 735	2 329 545	7 060 897	1 376 243	26 112	2 329 578
Joulukuu	9 804 147	2 097 076	7 260 463	1 217 573	2 176	2 158 866
Yhteensä	111 237 568	29 679 281	81 012 370	23 470 552	174 141	22 412 233

Ylimääräisiä jakelua oli Helsingissä seuraavasti: tanskalaisia omenia annettiin kaksi kertaa jakelujan ollessa joulukuun 17 p:n 1948 ja tammikuun 8 p:n 1949 välisenä aikana, margariinia kerran joulukuun 12 p:n 1949 ja tammikuun 31 p:n 1950 välisenä aikana, juustoa kaksi kertaa maaliskuussa ja huhtikuussa, rusinoita ja aprikooseja kerran huhtikuussa, sekahedelmiä kerran huhtikuun 13 ja 30 p:n välisenä aikana, rusinoita, sekahedelmiä ja aprikooseja kerran toukokuun 2 p:n ja kesäkuun 30 p:n välisenä aikana, appelsiineja kahdesti huhtikuun 1 ja 10 p:n sekä huhtikuun 27 p:n ja kesäkuun 1 p:n välisenä aikana sekä suklaalevyjä kerran toukokuun 13 ja 21 p:n välisenä aikana. Korttikahvia jaettiin 5 kertaa, nimittäin joulukuun 20 p:n 1948 ja helmikuun 28 p:n 1949, huhtikuun 1 p:n ja toukokuun 31 p:n, kesäkuun 1 p:n ja heinäkuun 31 p:n, syyskuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n sekä joulukuun 12 p:n 1949 ja tammikuun 31 p:n 1950 välisenä aikana.

Osaston toimesta laskettiin kertomusvuonna 2 959 529 viljakuponkia, 25 467 930 sokerikuponkia, 10 405 151 rasvakuponkia, 1 823 878 kahvikuponkia, 673 291 rusina- ja sekahedelmäkuponkia, 63 677 suklaakuponkia, 621 416 omenakuponkia, 547 225 appelsiinikuponkia ja 492 321 saippuakuponkia, yhteensä 43 054 418 kuponkia.

Huhtikuun 1 p:nä laitos- ja ravintolaosasto yhdistettiin tukku- ja vähittäiskauppaosastoon. Edellä mainitun osaston toiminnasta v:n 1949 alkupuolella sekä osaston yhdistämisen jälkeen tukku- ja vähittäiskauppaosastoon mainittakoon muutamat numerotiedot.

Seuraavia tarvikeääriä koskevat ostoluvat myönnettiin laitoksille, ravintoloille ym.:

Tarvikelaji	Aptekeille	Laitoksille	Laivoille	Ravintoloille	Sairaaloille
Appelsiineja, kg	—	2 618	—	—	3 012
Juustoa, kg	—	942	10	—	773
Kahvia, kg	—	1 100	380	—	1 307

Tarvelajia	Apteekkeille	Laitoksille	Laivoille	Ravintoloille	Sairaaloille
Maitoa, kg.....	—	406 412	26 642	1 332 740	596 674
Rasvaa, kg	—	33 693	7 569	8 641	92 738
Rusinoita, kg	—	494	2	—	635
Sekahedelmiä, kg	—	245	—	—	11
Sokeria, kg	29 973	57 200	10 557	—	121 640
Omenoita, kg	—	—	—	—	464
Viljaa, kg	—	268 732	95 089	419 815	375 139
Saippuaa, kg.....	796	4 914	3 260	4 176	11 354
Suklaalevyjä, kpl	—	44	—	—	50

Ostokorttiosasto jakoi kortteja seuraavasti:

Korttilaji	Kpl	Korttilaji	Kpl	Korttilaji	Kpl
A	32 817	G ₂	50 134	K	1 225
B	76 166	M ₁	4 049	L	3 027
D	24 605	M ₂	446	N	859
E	7 892	M ₃	3 399	P ₃	1 566
F ₁	139 995	M ₄	15 846	S ₁	11 508
F ₂	3 391	M ₅	2 753	S ₅	13 205
G ₁	31 198	Y	43 166	J _{7c}	3 211

Yleiset ostokorttien jakelut. Kertomusvuoden aikana toimeenpantiin kaksi yleistä ostokorttien jakelua, jolloin pääjakelupaikkana käytettiin Erottajan kalliosuojaa kanta-kaupungin asukkaita varten, kun taas jakelut liitosalueella suoritettiin entiseen tapaan eri jakelupisteissä.

Ns. kevätjakelussa jaettiin leipäkortteja 1 921 730, joista A-kortteja 249 888, B-kortteja 1 240 537, D-kortteja 365 257 ja E-kortteja 66 048; rasvakortteja 2 712 581, joista F-kortteja 1 920 064, G₁-kortteja 324 033 ja G₂-kortteja 468 484; sekä yleisostokortteja 320 554.

Syysjakelussa jaettiin ainoastaan yleisostokortteja, joita oli 343 253.

Polttopuuvarastojen inventointi. Kansanhuoltoministeriön toimeksiannosta suoritti toimisto Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 p:nä 1949 olleiden polttopuuvarastojen inventoinnin, jolloin saatiin varastoitujen polttopuiden kokonaismääräksi mainittuna päivänä 319 360 pm³, mistä määrästä polttoainekauppioiden hallussa oli 90 085 pm³ siihen luettuna Helsingin kaupungin halkotoimiston 67 563 pm³ ja Osuusliike Elannon hallussa oleva 12 800 pm³.

Hinnat ja maksut. Säännöstelyviranomaisten eräänä päätehtävänä oli hinta- ja maksu-määräysten noudattamisen valvonta. Vaikka suurin osa kulutustarvikkeista kertomusvuoden aikana vapautettiin ns. hintasäännöstelystä, ottivat myyjät ja erilaisten tarvikkeiden valmistajat entisen tottumuksensa mukaan ylihintoja. Tällaisen laittomuuden estäminen lieneekin jäljellejääneiden kansanhuoltoviranomaisten tärkein tehtävä.

Kansanhuoltotoimiston menot ja tulot. Kertomusvuoden aikana nousivat kansanhuoltolautakunnan ja kansanhuoltotoimiston kaupungille aiheuttamat kustannukset 29 922 211 mk:aan, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	205 600	102 600	+ 103 000
Palkat	38 777 060	22 919 526	+ 15 857 534
Kesälomasijaiset	415 000	412 952	+ 2 048
Vuokrat	¹⁾ 2 106 897	1 534 292	+ 572 605
Valaistus	250 000	102 341	+ 147 659
Siivoaminen	100 000	86 404	+ 13 596

¹⁾ Tähän sisältyy vuoden aikana myönnettyä lisämäärärahaa 354 781 mk.

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö (+) tai ylitys (-), mk
Kaluston hankinta	50 000	4 000	+ 46 000
Painatus ja sidonta	1 200 000	371 054	+ 828 946
Tarverahat	2 000 000	1 575 190	+ 424 810
Kuljetus- ja matkakustannukset	175 000	185 510	— 10 510
Ostokorttien jakelu	8 000 000	2 628 342	+ 5 371 658
Yhteensä	53 279 557	29 922 211	+ 23 357 346

Valtion osuus säännöstelymääräysten valvonnasta aiheutuvista kustannuksista oli talousarviossa arvioitu 3 435 000 mk:ksi, mutta nousi tilien mukaan 3 169 670 mk:aan.

Säännöstely ja kulutustarviketilanne. Leimaa antavana kertomusvuoden toiminnalle oli säännöstelyn erittäin nopea purkautuminen. Niinpä vapautettiin jakelusäännöstelystä vuoden alusta lukien tupakkatuotteet, konttorikoneet ja sulatejuusto; helmikuun 1 p:nä ulkomaalausvernissa, ulkomaalaus- ja venelakat, kaikki tehdasmaisesti valmistetut koti- ja ulkomaiset öljylakat sekä emalivärit, kauraryynit, ravintoloissa tarjottu vehnäleipä, pullokerma, Y-lannote, sellaiset kumivalmisteet, joihin ei käytetty tekstiilejä, käsineet, kaulaliinat ja uimapuvut; helmikuun 7 p:nä kaikki kankaat, lukuunottamatta puuvilla-kankaita sekä poistettiin käytöstä samanaikaisesti vaatetuskorttien erikoiskupongit; helmikuun 18 p:nä bensiini; maaliskuun 1 p:nä kotivoi, ruismaltaat, timotei ja apilansiemen (ulkomainen); maaliskuun 15 p:nä huopanaulat; huhtikuun 1 p:nä maito, suoja-puvut, ompelulangat, lukuunottamatta puuvillalankoja, saippua ja mäntysuopa; huhtikuun 13 p:nä juusto, romutavara, laakerin metallit ja tina sekä valurautaiset viemäriputket; huhtikuun 20 p:nä lihdattu pellava ja hamppekuitu; huhtikuun 26 p:nä kirkkaat, hehkutetut, galvanoidut ja kuparoidut rautalangat; toukokuun 1 p:nä kaikki maaliaineet; toukokuun 15 p:nä laardi; kesäkuun 1 p:nä tekstiilituotteet kokonaisuudessaan, kaikki valmisnahkatuotteet ja ulkomailta tuodut hedelmät; heinäkuun 1 p:nä metallit ja metallialan tuotteet; elokuun 1 p:nä vilja, voi ja alkalisuolat; sekä syyskuun 1 p:nä tiilet ja vuoden lopusta alkaen henkilö- ja pakettiautot.

Hintasäännöstelystä vapautettiin helmikuun 15 p:nä eräitä metalli-, rakennus-, kotitalous-, työkalu- ja kuljetustarvikkeita; maaliskuun 1 p:nä muut paitsi sokerilla makeutetut virvoitusjuomat sekä ravintolahinnat; maaliskuun 10 p:nä aro- ja vuorisuola, myös pakkauksissa myytynä; maaliskuun 25 p:nä jäätelö, kotimaiset hedelmät, kananmunat, marjat ja vihannekset, lihasäilykkeet, sementtiset kattotiilet, tulenkestävät tiilet, aalto- ja aspetoidut levyt, partasudit, kynsihoitovälineet, manikyryriyhdistelmät ja kosmetiikkalaukut, lämpömittarit, lastenhoitovälineet, kampa- ja käbherysvälineet, harjatuotteet ja parranajokoneet sekä -terät; huhtikuun 1 p:nä hyväntekeväisyystavarat; huhtikuun 14 p:nä kaupparauta, kellot ja kelloalan tarvikkeet sekä sikuri ja kahvilisäkkeet ynnä radiokoneet ja tarvikkeet; toukokuun 1 p:nä konditoria- ja kahvileipätuotteet; toukokuun 22 p:nä tulitikut, sateenvarjot, lasituotteet, kotimainen ompelulanka, kalasäilykkeet, käsihöylänterät ja jakelusäännöstelystä vapautetut makeiset sekä naulat; kesäkuun 1 p:nä sauna-, parturi-, suutari- ja pesulamaksut; kesäkuun 8 p:nä kotimaiset suoja-puvut, puutalot, teräsputkihuonekalut ja sängyt, mäntyöljy, tärpätti, sähköalan tarvikkeet, konttorikoneet ja niiden osat, konttoritarvikkeet, valokuvaus- ja suurennuskoneet sekä valokuvausalan tarvikkeet; syyskuun 21 p:nä sisävesi- ja rannikkoliikenteen kuljetusmaksut, maksut sähköasennustöistä, putkijohto- ja eristystöistä ja maalaustöistä sekä hiiva, kattamisaineista eterniitti ja kuula- ja rullalaakerit; lokakuun 1 p:nä sairaala- ja hotellimaksut sekä tina, lyijy ja alumiini; lokakuun 12 p:nä esiliinat, vuorittomat retkeily- ja ulkoilutakit ja puserot, miesten valkeat kaulukset sekä aamu- ja tupakkatakit; lokakuun 25 p:nä mausteet; marraskuun 12 p:nä kotimaiset tiilet; ja joulukuun 7 p:nä metalliteollisuuslaitoksille sekä kone- ja korjauspajoille vahvistetut erikoishinnoitteluperusteet.

Niinkuin edellä esitetty säännöstelyn erittäin nopea purkautuminenkin jo osoitti, parani kulutustarviketilanne kaikilta osiltaan kertomusvuoden aikana huomattavasti ja jopa siinä määrin, että tilannetta voitiin yleismaailmalliset olosuhteet huomioonottaen pitää hyvänä. Tosin eräistä välttämättömyystarvikkeistakin kuten esim. autoista, eräistä

laatukankaista ym. oli jatkuvasti puutetta, mutta nämä puutteet olivat kokonaisuuteen verraten vähämerkityksellisiä.

Etenkin ravitsemustilanne oli hyvä. Samoin oli käyttökelpoisia tekstiilituotteita riittävästi saatavissa.

Lämmitystilanne oli niinikään hyvä, mikä ilmeni mm. siitä, että Helsingin kaupungissa kesäkuun 1 p:nä 1949 oli polttopuita varastoituna yli 300 000 pm³.

Tärkeimmistä kulutustarvikkeista jäikin kertomusvuoden päätyttyä jakelusäännöstelyyn vain sokeri, margariini ja kahvi.
